**Työ- ja elinkeinoministeriö** MINVA TEM2016-00432

TMO Lahtinen Päivi(TEM) 05.10.2016
JULKINEN

Viite

Asia
**Työllisyys-, sosiaalipolitiikka-, terveys- ja kuluttaja-asiat -neuvosto 13.10.2016, Luxemburg**

Kokouksessa Suomea edustaa oikeus- ja työministeri Jari Lindström.

Neuvostossa pyritään yleisnäkemykseen syöpädirektiivin (2004/37/EY) uudistamisesta sekä poliittiseen yhteisymmärrykseen neuvoston direktiivistä Euroopan tason työmarkkinajärjestöjen kalastusalan työtä koskevan sopimuksen täytäntöönpanoa koskevasta direktiivistä. Suomi voi hyväksyä ehdotetut yleisnäkemyksen ja poliittisen sopimuksen.

Neuvostossa keskustellaan uuden osaamisen ohjelmaa Euroopalle koskevasta komission tiedonannosta. Ohjelmalla pyritään parantamaan muun muassa taitojen kehittämisen tarkoituksenmukaisuutta ja laatua sekä taitojen ja tutkintojen näkyvyyttä ja vertailtavuutta. Asiasta hyväksytään myös työllisyyskomitean lausunto.

Ministerit voivat myös käyttää puheenvuorot pitkäaikaistyöttömien työmarkkinoille integroitumisesta helmikuussa 2016 hyväksytyn neuvoston suosituksen (2016/C 67/01) seurannasta. Suosituksen seurannan tueksi hyväksytään myös mittareita.

Neuvoston on tarkoitus hyväksyä päätelmät Euroopan tilintarkastustuomioistuimen kertomuksesta "Romanien integrointia edistävät EU:n toimintapoliittiset aloitteet ja rahoitustuet". Suomi voi hyväksyä päätelmät.

Vuoden 2017 eurooppalaisen ohjausjaksoon liittyen neuvosto osallistuu syksyn talouspaketin valmisteluun. Tässä yhteydessä neuvoston on tarkoitus tukea työllisyyskomitean raporttia työllisyyshaasteista ja komitean tärkeimpiä viestejä sekä sosiaalisen suojelun komitean vastaavaa raporttia sosiaalisista haasteista ja tärkeimpiä viestejä.

Sosiaalisten oikeuksien pilarin osalta neuvoston on tarkoitus hyväksyä työllisyyskomitean ja sosiaalisen suojelun komitean yhteinen lausunto.

Työ- ja sosiaaliministerien lounaalla keskustellaan nuorisotakuusta.

**Asialista:**

1. Esityslistan hyväksyminen

**Muut kuin lainsäädäntöasiat**

2. (mahd.) A-kohtien luettelon hyväksyminen

**Lainsäädäntökäsittelyt**
**(Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)**

3. (mahd.) A-kohtien luettelon hyväksyminen

4. Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi työntekijöiden suojelemisesta syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville tekijöille tai perimän muutoksia aiheuttaville aineille altistumiseen työssä liittyviltä vaaroilta annetun direktiivin 2004/37/EY muuttamisesta **(ensimmäinen käsittely) (sivu 5)**
   Toimielinten välinen asia: 2016/0130 (COD)
   = Yleisnäkemys
   8962/16 SOC 255 EMPL 158 SAN 187 IA 23 CODEC 666
   + ADD 1

**Muut kuin lainsäädäntöasiat**
**(Neuvoston työjärjestyksen 8 artiklan 2 kohdan mukainen julkinen keskustelu [puheenjohtajan ehdotuksesta] kohdista 6–11)**

5. Ehdotus neuvoston direktiiviksi kalastusalan työtä koskevan Kansainvälisen työjärjestön vuoden 2007 yleissopimuksen täytäntöönpanosta 21 päivänä toukokuuta 2012 EU-maiden maatalouden osuustoimintajärjestöjen keskusjärjestön (COGECA), Euroopan kuljetustyöntekijöiden liiton (ETF) ja Euroopan unionin kalastusyritysten kansallisten järjestöjen liiton (Europêche) välillä tehdyn sopimuksen, sellaisena kuin se on muutettuna 8 päivänä toukokuuta 2013, täytäntöönpanosta (*) **(sivu 8)**
   (Komission ehdottama oikeusperusta: SEUT 155 artiklan kohta 2)
   = Poliittinen yhteisymmärrys
   (Neuvoston työjärjestyksen 8 artiklan 1 kohdan mukainen julkinen keskustelu [puheenjohtajan ehdotuksesta])
   8535/16 SOC 214 EMPL 131 PECHE 150
   + ADD 3

6. Uuden osaamisen ohjelma Euroopalle **(sivu 11)**
   = Periaatekeskustelu

   a) Työllisyyskomitean lausunto
   = Hyväksyminen

   b) (mahd.) Komission ehdotus Europass-kehyksen tarkistamisesta parempien palvelujen tarjoamiseksi taitoja ja pätevyyksiä varten
   = Komissio esittelee

7. Eurooppalainen ohjausjakso 2017: Kannanotot syksyn talouspakettia varten **(sivu 16)**

   a) Työllisyyskehityksen seurantaväline - raportti tärkeimmistä työllisyyshaasteista ja työllisyyskomitean tärkeimmät viestit

   b) Sosiaalisen suojelun kehityksen seurantaväline - Raportti tärkeimmistä sosiaalisista haasteista ja sosiaalisen suojelun komitean tärkeimmät viestit

   = Hyväksyminen

8. Sosiaalinen vuoropuhelu **(sivu 19)**

   a) Sosiaalialan kolmikantahuippukokous (Bryssel, 19.10.2016)
      = Valmistelu

   b) Yhteinen lausuma: "Vahvan sosiaalisen vuoropuhelun elvyttäminen"
      = Tilannekatsaus

9. Tiettyjen työllisyyteen liittyvien asioiden seuranta **(sivu 21)**

   a) Neuvoston suosituksen täytäntöönpano pitkäaikaistyöttömyydestä
      = Keskustelu
      = Työllisyyskomitean indikaattorikehyksen tärkeimpien viestien hyväksyminen pitkäaikaistyöttömyyttä koskevan suosituksen seurantaa varten

   b) Raportti nuorisotakuun toteuttamisesta / nuorisotyöllisyysaloitteen toiminnasta
      = Komissio esittelee

   c) Julkisten työvoimapalvelujen verkosto: vertailuoppiminen
      = Komissio ja julkisten työvoimapalvelujen verkosto esittelee

10. Ehdotus neuvoston päätelmiksi Euroopan tilintarkastustuomioistuimen kertomuksesta "Romanien integrointia edistävät EU:n toimintapoliittiset aloitteet ja rahoitustuet" **(sivu 24)**
    = Hyväksyminen

11. Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari: tilanne ja näkemykset tulevasta toiminnasta **(sivu 27)**
    = Sosiaalisen suojelun komitean ja työllisyyskomitean yhteisen lausunnon hyväksyminen

**<u>Muut asiat</u>**
**(Neuvoston työjärjestyksen 8 artiklan 2 kohdan mukainen julkinen keskustelu [puheenjohtajan ehdotuksesta])**

12. a) Käynnissä olevat tutkinnat

       i) Sininen kortti

       ii) Muuttoliikettä koskeva toimintasuunnitelma

       iii) Yhteistyötalous

       = Puheenjohtajavaltion tiedotusasia

    b) Työehtosopimusneuvottelut ja työn tulevaisuus: tilannekatsaus Kreikan työmarkkinauudistuksista käytävistä neuvotteluista

= Kreikan valtuuskunnan tiedotusasia

_____

(*) Kohta, josta voidaan pyytää äänestystä.

**Sosiaali- ja terveysministeriö** PERUSMUISTIO STM2016-00308

TSO Orsila Reetta(STM) 05.10.2016

Asia
**EU; TSTK-neuvoston 13.10.2016 valmistelu; Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi työntekijöiden suojelemisesta syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville tekijöille tai perimän muutoksia aiheuttaville aineille altistumiseen työssä liittyviltä vaaroilta annetun direktiivin 2004/37/EY muuttamisesta**

Kokous
07.10.2016

**U/E/UTP-tunnus**

## Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Neuvoston yleisnäkemyksen valmistelu TSTK-kokoukseen 13.10.2016

## Suomen kanta

**Suomi voi hyväksyä puheenjohtajan kompromissiesityksen.**

## Pääasiallinen sisältö

Ehdotuksen tausta ja tavoite

Direktiiviehdotus, jolla annettaisiin 11 uutta sitovaa raja-arvoa ja muutettaisiin kahta vanhaa sitovaa raja-arvoa yhden sitovan raja-arvon pysyessä entisellään, rakentuu periaatteelle suojata työntekijöitä sekä työnantajan velvollisuuteen tuntea ympäristö, jossa työnantaja teettää työtä ja jos työympäristössä esiintyy työntekijöiden turvallisuutta ja terveyttä vaarantavia tekijöitä, työnantajan on arvioitava niiden merkitys työntekijöiden terveydelle.

Direktiivin muuttamiseen on vaikuttanut Euroopan unionin pyrkimys parantaa työntekijöiden terveyden suojelua vähentämällä työperäistä altistusta syöpävaarallisille kemiallisille tekijöille, tehostaa alan lainsäädännön vaikuttavuutta Euroopan unionissa ja varmistaa talouden toimijoille selkeämmät ja tasapuolisemmat toimintaedellytykset.

Direktiiviehdotus rakentuu periaatteelle suojata kaikkia työntekijöitä sekä työnantajan velvollisuuteen tuntea ympäristö, jossa työnantaja teettää työtä ja jos työympäristössä esiintyy työntekijöiden turvallisuutta ja terveyttä vaarantavia tekijöitä, työnantajan on arvioitava niiden merkitys työntekijöiden terveydelle. Työnantajan on poistettava työntekijöiden terveyttä vaarantavat tekijät. Jos se ei ole mahdollista, on minimoitava niiden vaikutus mahdollisimman vähäiseksi. Työnantajan on myös annettava opastusta ja

koulutusta työntekijöiden terveyttä vaarantavista tekijöistä sekä seurattava työntekijöiden terveyttä ja huolehdittava heidän terveystarkastuksistaan.

Direktiiviehdotus on jaettu artikloihin, minkä lisäksi ehdotukseen sisältyy yksi direktiivin liite.

Artikla 1

Artiklassa 1 määritellään, että teksti ”työ sisältäen altistumisen työprosessissa syntyvälle kiteisen piidioksidin pölylle” lisätään liitteeseen I. Lisäksi määritellään, että liite III korvataan direktiiviehdotuksen liitteen tekstillä. Direktiiviehdotuksen liitteessä III säädettäisiin sitovat raja-arvot seuraaville aineille: kovapuupölyt (3 mg/m$^3$), kromi VI ja sen yhdisteet (0,025 mg/m$^3$), kiteiset keraamiset kuidut (0,3 kuitua/cm$^3$), kiteinen piidioksidi (0,1 mg/m$^3$), bentseeni (3,25 mg/m$^3$), vinyylikloridimonomeeri (2,6 mg/m$^3$), etyleenioksidi (1,8 mg/m$^3$), 1,2-epoksipropaani (2,4 mg/m$^3$), akryyliamidi (0,1 mg/m$^3$), 2-nitropropaani (18 mg/m$^3$), o-toluidiini (0,5 mg/m$^3$), 1,3-butadieeni (2,2 mg/m$^3$), hydratsiini (0,013 mg/m$^3$) ja vinyylibromidi (4,4 mg/m$^3$).

Artiklat 2,3 ja 4

Artiklat 2, 3 ja 4 sisältävät tavanomaiset säännökset komissiolle annettavista kertomuksista sekä direktiivin saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä.

**EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely**

Ehdotus perustuu Euroopan Unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 153 artiklan 2 kohtaan.

**Käsittely Euroopan parlamentissa**

Euroopan parlamentin päävaliokuntana toimii työllisyys- ja sosiaaliasioiden valiokunta (EMPL).

**Kansallinen valmistelu**

Direktiiviehdotus on käsitelty sähköpostitse kirjallisella menettelyllä 16.5.-24.5.2016 ja 13.-15.9.2016 3-kantaisessa 3-kantaisen työturvallisuussäännöksiä valmistelevan neuvottelukunnan alaisessa HTP-jaostossa sekä jaoston kokouksissa 6.6. ja 31.8.2016. Lisäksi direktiiviehdotus on käsitelty 3-kantaisessa EU26-jaostossa 3.6.2016 ja 23.9.2016.

**Eduskuntakäsittely**

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan kuuleminen 16.6.2016.

**Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema**

Direktiivi koskee työturvallisuuslain (738/2002) soveltamisalaa. Direktiivin voimaansaattaminen Suomessa ei edellytä laintasoista säätelyä, vaan direktiivi voitaisiin

saattaa voimaan päivittämällä työhön liittyvän syöpävaaran torjunnasta annettua valtioneuvoston asetusta (716/2000).

Työsuojeluasiat kuuluvat valtakunnan toimivaltaan.

**Taloudelliset vaikutukset**

Valtioneuvoston tämän hetkisen käsityksen mukaan puheenjohtajan kompromissiesityksessä esittämillä sitovilla raja-arvoilla ei aiheutuisi merkittäviä taloudellisia vaikutuksia. Tämän hetkisen käsityksen mukaan näillä sitovilla raja-arvoilla aiheutuisi lähinnä vähäisiä mukautuksia yritysten toimintaan.

**Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät**

Enemmistö jäsenmaista tukee puheenjohtajan kompromissiesitystä. DE ja FR eivät hyväksyne ehdotusta, vaan toivovat tiukempia raja-arvoja, vaikka kyse on vähimmäisdirektiivistä. Neuvoston työryhmäkokouksessa 12.9.2016 BE, SE, LU, DK, AT ja LT toivoivat matalampia arvoja, mutta olivat kompromissihakuisia.

**Asiakirjat**

KOM(2016) 248 lopullinen
SWD(2016) 152 lopullinen
SWD(2016) 153 lopullinen
Pj:n kompromissiteksti 12.9.2016

**Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot**

Reetta Orsila
sähköposti: reetta.orsila@stm.fi

puhelin: 050 249 7473

**EUTORI-tunnus**

EU/2016/0968

**Liitteet**

**Viite**

Asia

**TSTK-neuvosto 13.10.2016: Asiakohta 5. Ehdotus neuvoston direktiiviksi kalastusalan työtä koskevan Kansainvälisen työjärjestön vuoden 2007 yleissopimuksen täytäntöönpanosta 21 päivänä toukokuuta 2012 EU-maiden maatalouden osuustoimintajärjestöjen keskusjärjestön (COGECA), Euroopan kuljetustyöntekijöiden liiton (ETF) ja Euroopan unionin kalastusyritysten kansallisten järjestöjen liiton (Europêche) välillä tehdyn sopimuksen, sellaisena kuin se on muutettuna 8 päivänä toukokuuta 2013, täytäntöönpanosta (muu kuin lainsäädäntöasia)**

**= Poliittinen yhteisymmärrys**

Kokous

Työllisyys-, sosiaalipolitiikka-, terveys- ja kuluttaja-asiat -neuvosto

**U/E/UTP-tunnus**

## Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Neuvoston kokouksessa pyritään saavuttamaan poliittinen yhteisymmärrys kalastusalan työtä koskevan direktiiviehdotuksen osalta.

## Suomen kanta

Suomi voi hyväksyä direktiiviehdotuksen.

## Pääasiallinen sisältö

Direktiiviehdotus koostuu kahdesta osasta, varsinaisesta direktiivistä ja liitteenä olevasta Euroopan tason työmarkkinajärjestöjen sopimuksesta, joka sisältää varsinaiset kalastusalan työtä koskevat määräykset. Direktiiviosassa ei ole varsinaisia kalastusalan työtä koskevia säännöksiä.

Sopimus koskee kalastusaluksella tehtävään työhön sovellettavia vähimmäisvaatimuksia, palvelussuhteen ehtoja, asuinympäristöä ja ruokaa, sairaanhoitoa, terveyden suojelua ja sosiaaliturvaa.

Sopimusta sovellettaisiin kaikkiin kalastajiin, jotka työskentelevät jollakin kaupallista kalastustoimintaa harjoittavalla, EU:n jäsenvaltiossa rekisteröidyllä tai EU:n jäsenvaltion lippua käyttävällä kalastusaluksella. Sopimusta sovellettaisiin myös itsenäisinä ammatinharjoittajina toimiviin kalastajiin, jos samalla aluksella työskentelee henkilöitä työsuhteessa.

Sopimus koskee vain merikalastusta.

**EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely**

Komission ehdotus perustuu SEUT 155(2) artiklaan.

Päätös edellyttää Suomen näkemyksen mukaan määräenemmistöä. Osa jäsenvaltioista on kuitenkin arvioinut, että direktiivin liitesopimuksen 31 artikla koskisi asiaa, jonka osalta edellytettäisiin yksimielisyyttä. Tulkinnanvaraisuudesta johtuen Suomi hyväksyy myös yksimielisen äänestysmenettelyn.

**Käsittely Euroopan parlamentissa**

SEUT 155(2) mukaan työmarkkinaosapuolet voivat pyytää komissiota tekemään ehdotuksen neuvostolle. Asiasta ilmoitetaan Euroopan parlamentille.

**Kansallinen valmistelu**

Direktiiviehdotusta on käsitelty työ- ja elinkeinoministeriön yhteydessä toimivassa merimiesasiain neuvottelukunnassa, jossa ovat edustettuina merenkulkualan työmarkkinajärjestöt, liikenne- ja viestintäministeriö sekä sosiaali- ja terveysministeriö. Tämän lisäksi asiaa on käsitelty EU-asiain komitean työoikeusjaostossa.

EU-minvan kirjallisessa menettelyssä asiaa on käsitelty 13.-15.6.2016.

**Eduskuntakäsittely**

Valtioneuvosto antoi direktiiviehdotuksen johdosta eduskunnalle U-kirjeen 26/2016. Valtioneuvoston kantana esitettiin, että Suomi suhtautuisi lähtökohtaisesti myönteisesti komission ehdotukseen, mutta arvioivansa edelleen sen yksityiskohtaisia vaikutuksia ja tarkentavansa tarvittaessa vielä kantaansa.

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta yhtyi valtioneuvoston kantaan, mutta korosti Suomen kalastuselinkeinon erityispiirteitä ja tähdensi, että direktiivillä ei tule lisätä tarpeetonta byrokratiaa eikä heikentää kalastuselinkeinon harjoittamisen edellytyksiä Suomessa.

Suuressa valiokunnassa asia käsiteltiin 15.6.2016. Suuri valiokunta yhtyi työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan lausunnon mukaisesti valtioneuvoston kantaan.

**Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema**

Direktiivi ja sen liitesopimus laajentaisivat jonkin verran työaikaa koskevan lainsäädännön soveltamisalaa. Sopimuksen määräykset soveltuvat nimittäin myös muussa kuin työntekijäasemassa työskentelevään henkilöön, jos samalla aluksella työskentelee henkilöitä työntekijäasemassa. Sopimuksen työ- ja lepoaikoja koskevat vaatimukset vastaavat pitkälti työaikadirektiivin vaatimuksia.

Säännökset työ- ja asuinympäristöstä koskevat nykyisin yli 24 metrisiä kalastusaluksia. Direktiivi edellyttäisi säännösten ulottamista myös pienempiin aluksiin, mutta täytäntöönpanossa voidaan ottaa huomioon aluksen kalastustapa ja se aika, jonka kalastajat asuvat aluksella, mikä todennäköisesti antaa jonkun verran joustavuutta täytäntöönpanossa. Vaatimukset koskevat pääasiassa uusia tai peruskorjattavia aluksia, joka pienentää direktiivin merkitystä.

**Taloudelliset vaikutukset**

Luonnonvarakeskuksen tilastotietokannan mukaan vuonna 2015 merialueelle rekisteröityjen kalastusalusten lukumäärä oli 2717. Näistä yli 10 metrin pituisia oli 218 alusta ja yli 24 metrin pituisia 21 alusta. Ammattikalastajien kokonaismäärä oli 487 ja osa-aikakalastajia. Ammattikalastajista useimpien arvioidaan olevan yrittäjiä tai itsenäisiä ammatinharjoittajia. Työntekijäasemassa työskentelevien henkilöiden lukumäärästä kalastusalalla ei ole tietoa.

Direktiiviehdotuksen taloudellisten vaikutusten arvioidaan olevan yleisesti vähäisiä. Kalastustoimialan yrityksille, joilla on palveluksessaan työntekijöitä, voi aiheutua kustannuksia työaika- ja työympäristösäännöksiin aiheutuvista muutoksista johtuen. Sopimus sisältää kuitenkin jonkin verran liikkumavaraa, jonka avulla voidaan täytäntöönpanossa pyrkiä huomioimaan kansalliset erityispiirteet.

**Asiakirjat**

8535/16 + ADD 1, + ADD 3

12713/16 + ADD1 + ADD 2

**Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot**

Nico Steiner, TEM, puh 050-396 0303, nico.steiner(at)tem.fi
Liisa Heinonen, TEM, puh 050-396 0605, liisa.heinonen(at)tem.fi

**EUTORI-tunnus**

EU/2016/0921

**Liitteet**

**Viite**

Asia
**EU; TSTK-neuvosto 13.10.2016. Asiakohta 6. Uuden osaamisen ohjelma Euroopalle**

Kokous
Työllisyys-, sosiaalipolitiikka-, terveys- ja kuluttaja-asiat -neuvosto 13.10.2016

**U/E/UTP-tunnus**

## Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Asiakohta 6. Uuden osaamisen ohjelma Euroopalle

- Periaatekeskustelu

a) Työllisyyskomitean lausunto

- Hyväksyminen

b) (mahd.) Komission ehdotus Europass -kehyksen tarkistamisesta parempien palvelujen tarjoamiseksi taitoja ja pätevyyksiä varten

- Komissio esittelee

Komissio antoi ehdotuksensa uudeksi osaamisohjelmaksi Euroopalle 10.6.2016. Ohjelman alla tullaan seuraavan kahden vuoden aikana julkaisemaan kaikkineen 10 eri aloitetta, joista kaksi julkaistiin samalla sateenvarjo-ohjelman kanssa (ehdotus neuvoston taitotakuusuositukseksi sekä ehdotus neuvoston suositukseksi eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen tarkistamisesta). Sateenvarjo-ohjelman ja taitotakuusuosituksen käsittely on aloitettu neuvoston koulutuskomiteassa. Opetusministerineuvosto käsittelee asiaa 21.11.2016. Lopullinen hyväksyminen siirtynee Maltan pj-kaudelle.

Puheenjohtajavaltio toimittaa kysymyksiä periaatekeskustelun taustaksi.

## Suomen kanta

Suomi voi hyväksyä työllisyyskomitean kannan ja ottaa tiedoksi komission mahdollisen esittelyn Europass -kehyksen tarkistamisesta.

Suomi pitää komission osaamisohjelma -aloitetta erittäin tarpeellisena avauksena osaamisen ja taitojen kehittämiseksi sekä työllistyvyyden edistämiseksi. On tärkeää, että EU tukee määrätietoisesti jäsenvaltioita eteenpäin katsovan, tulevaisuusorientoituneen koulutus- ja työllisyyspolitiikan rakentamisessa. EU-tason yhteistyön terävöittämistä

tarvitaan työttömyystilanteen ratkaisemiseksi sekä laajemman osaamisen pohjan rakentamiseksi, jotta varmistetaan älykkään, kestävän ja osallistavan kasvun mahdollisuudet myös tulevaisuudessa.

Suomi katsoo, että yhteistyötä tulee jatkossakin kehittää ilman jäsenvaltioiden hallintoa työllistäviä uusia rakenteita tai hallinnollisia velvoitteita.

Laadullinen työllistymisen seuranta, ammatillisen koulutuksen vetovoimaisuus sekä avaintaitoja koskevan viitekehyksen päivittäminen ovat kannatettavia yhteistyön aloja. Näiden lisäksi tulee huomioida kieli- ja kansainvälisyystaitojen merkitys tulevaisuuden työelämässä sekä koulutuksen laajempi sivistyksellinen ja sosiaalinen ulottuvuus. Erityistä huomiota tulisi kiinnittää työstä työhön siirtymisiin ja siinä tarvittavaan osaamiseen.

Suomi toivoo komissiolta konkreettisia, horisontaalisia ehdotuksia **digitaalisen osaamisen** lisäämiseksi. EU:n digitaalisen osaamispohjan vahvistaminen vaatii kunnianhimoisten yhteisten tavoitteiden asettamista koulutuspoliittisen yhteistyön pohjaksi. Digitaalisuutta koskevat osaamistarpeet ovat monimuotoisia ja dynaamisia, ja ne edellyttävät myös työvoiman osaamisen jatkuvaa päivittämistä. Digitalisaation myötä tapahtuva työelämän ja yhteiskunnan nopea muutos edellyttää myös siihen liittyvän ohjausosaamisen ajantasaista kehittämistä.

Suomi pitää komission ehdottamaa **taitotakuuta** merkittävänä koulutuspoliittisena avauksena ja tukee komission viestiä perustaitojen merkityksestä työllistyvyydelle. Suomi pitää hyvänä taitotakuun antamaa mahdollisuutta keskustella koulutus- ja työllisyys- ja sosiaalipolitiikkojen yhteistyön merkityksestä ja käytännön toteutustavoista jäsenmaatasolla. Suomen osalta taitotakuu antaa mahdollisuuksia arvioida erityisesti koulutusjärjestelmän ja työelämän ulkopuolella olevien aikuisten mahdollisuuksia saada osaamisensa ja taitonsa arvioitua nykyisen järjestelmän puitteissa. Samalla olisi mahdollista kehittää uusia, tehokkaita tapoja osaamisen ja taitojen arvioimiseksi. Komission ehdotus antaa kaikille jäsenmaille mahdollisuuden edistää koulutuksen henkilökohtaistamista, aiemmin hankitun osaamisen tunnistamista ja tunnustamista sekä koulutuspolkujen joustavoittamista, ja Suomi voi tässä yhteistyössä omilla kokemuksillaan tukea vähemmän kehittyneitä maita. Suomi pitää myös tärkeänä sitä että koulutusta voidaan suunnata työelämälähtöisesti työnantajien ja työntekijöiden tarpeet huomioiden, mikä edellyttää toimivien ennakointijärjestelmien olemassa oloa. Suomi pitää hyvänä komission ehdotusta taitotakuun kohdentamisesta joustavasti jäsenmaiden kansallisten tarpeiden mukaisesti, esimerkkinä heikommassa asemassa olevat aikuiset, kuten alhaisen koulutustason omaavat ja maahanmuuttajat. Suomi katsoo, että taitotakuuseen tulisi sisällyttää koulutukseen ja työllistymiseen motivoivia, koulutukseen hakeutumista edistäviä ja läpäisyä tukevia toimia, kuten tuki-, neuvonta- ja ohjaustoimenpiteitä

Rahoituksen uudelleenkohdentamista koskien toivomme lisätietoja, taitotakuun toimeenpanossa tulee myös varmistaa tiivis yhteys sidosryhmiin sekä jäsenmaa- että EU-tasolla.

**Pääasiallinen sisältö**

Komissio on antanut kesäkuussa aloitteen osaamisohjelmaksi Euroopalle. Aloitteeseen kuuluu tiedonanto, joka sisältää **kymmenen uutta toimenpide-ehdotusta**. Osa toimenpide-ehdotuksista julkistetaan myöhemmin vuonna 2016 ja 2017. Tiedonannon

lisäksi osaamisohjelma sisältää kaksi nyt julkistettua ehdotusta neuvoston suosituksiksi: ehdotuksen taitotakuun perustamisesta sekä ehdotuksen eurooppalaista tutkintojen viitekehystä koskevan suosituksen päivittämisestä.

Komissio perustelee ehdotustaan ikääntymisen aiheuttama osaamisvajeella, heikon taitotason omaavien kansalaisten merkittävällä määrällä sekä taitojen kysynnän ja tarjonnan välisen epäsuhdan aiheuttamilla huomattavilla ongelmilla, jotka yhteisiä kaikkien jäsenmaiden työmarkkinoille ja kansantalouksille. Digitalisoituminen, vähähiiliseen ja kiertotalouteen siirtyminen muokkaavat työelämää ja osaamistarpeita. Oppiminen tapahtuu yhä useammin muualla kuin muodollisessa koulutuksessa. Ammatillisen koulutuksen vetovoimaisuus ei ole ollut riittävää työelämän tarpeisiin. Komissio muistuttaa Euroopalla olevan perustaitoihin liittyvä haaste. Löytääkseen hyvän työpaikan ja osallistuakseen täysipainoisesti yhteiskuntaan ihmiset tarvitsevat perustason taidot, kuten luku-, kirjoitus-, lasku- ja digitaalitaidot. Kuitenkin noin neljänneksellä EU:n aikuisväestöstä on vaikeuksia luku- ja kirjoitustaidoissa sekä heikot lasku- ja digitaalitaidot. Yli 65 miljoonaa ihmistä EU:ssa on vailla toisen asteen tutkintoa vastaavaa pätevyyttä.

Komissio haluaa aloitteellaan nostaa taidot keskiöön nopeasti muuttuvassa maailmanlaajuisessa taloudessa. Korkeatasoiset taidot auttavat työvoimaa muokkautumaan muutosten mukana. Koulutuksen laatu, opetuksen taso ja koulutuksen tarkoituksenmukaisuus kuitenkin vaihtelevat jäsenmaissa. Komission mukaan koulutusta ja osaamista koskevan politiikan kehittäminen helpottaisi lähentymistä kohti parhaiten suoriutuvia maita. Taitoihin liittyviin haasteisiin vastaaminen edellyttäisi merkittäviä uudistuksia koulutusjärjestelmässä.

Yksi uuden osaamisohjelman päätavoitteista on lisätä poliittista tietoisuutta taitojen keskeisestä merkityksestä Euroopan työllisyys- ja kasvunäkymille ja käsitellä tätä kysymystä korkeimmalla poliittisella tasolla. Poliittisen tuen säilyttämiseksi komissio tarkastelee tapoja raportoida säännöllisesti saavutetusta edistymisestä. Osaamisohjelma on eräs komission vuoden 2016 prioriteettialoitteista. Osaamisohjelmassa keskitytään kolmeen keskeiseen osa-alueeseen, joilla:
1. parannetaan taitojen kehittämisen tarkoituksenmukaisuutta ja laatua
2. parannetaan taitojen ja tutkintojen näkyvyyttä ja vertailtavuutta
3. parannetaan taitoja koskevaa tiedonhankintaa ammatinvalintatietojen helpottamiseksi.

EU-tason toimia täydentämään tarvitaan useiden toimijoiden panosta ja sitoutumista: kansalliset hallinnot, alueet, paikallisviranomaiset, yritykset ja työnantajat, työntekijät ja kansalaisyhteiskunta. Erityinen rooli on työmarkkinaosapuolilla.

**Ehdotus neuvoston suositukseksi taitotakuun perustamisesta:**

Jäsenvaltioiden olisi luotava taitojen parantamiselle väyliä **taitotakuun** kautta. Taitotakuulla edistettäisiin matalan taitotason omaavien henkilöiden työllistymismahdollisuuksia yhteistyössä työmarkkinaosapuolten, koulutuksen tarjoajien sekä paikallisten, alueellisten ja kansallisten viranomaisten kanssa.
Ehdotus perustuu mm. OECD:n osaamistasoa koskeviin tutkimuksiin. Merkittävältä osalta työssä olevista ja muutoin työikäisistä ihmisistä puuttuu sellaiset perustason luku-, kirjoitus-, lasku- ja digitaaliset taidot, jotka ovat välttämättömiä työpaikkojen muuttuvien vaatimuksien kannalta. Vähän koulutettujen aikuisten ryhmään kuuluu useita hyvin erilaisia alaryhmiä. Jäsenmaiden välillä on myös suuria eroavaisuuksia.
Komission aloitteen tavoitteena on parantaa ihmisten mahdollisuuksia elämässä ja heidän työllistettävyyttään. Aloitteella pyritään tukemaan niitä ihmisiä, jotka ovat jättäneet

koulutusjärjestelmän saavuttamatta toisen asteen tutkintoa, jotta he saavat mahdollisuuden hankkia vähimmäistason luku- ja kirjoitustaidon, laskutaidon ja digitaalisten taitojen osalta ja/tai mahdollisuuden edetä saavuttaakseen eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen (European Qualifications Framework, EQF) tason 4. Taso 4 on useimmissa maissa tutkintotaso, joka vastaa toisen asteen tutkintoa. Tasosta 4 on komission mukaan tulossa koulutuksen vähimmäistaso työmarkkinoilla etenemisen ja jatkokoulutukseen pääsyn kannalta. Suositus koskisi aikuisia, jotka eivät ole tukikelpoisia nuorisotakuun puitteissa.

Taitotakuuseen kuuluisi kolme vaihetta:

- taitojen arviointi, jonka avulla matalan koulutustason aikuiset voivat määritellä olemassa olevat taitonsa ja taitojensa parantamistarpeet.
- sellaisen koulutustarjonnan suunnittelu ja toteutus, joka on räätälöity kunkin yksilön erityistilanteisiin ja pohjautuu hänen olemassa oleviin taitoihinsa
- henkilökohtaisella taitojen parantamisen polulla hankittujen taitojen validointi ja tunnustaminen.

Ohjelmalle ei esitetä erillistä määrärahaa sen toimeenpanoon, esitys ei sisällä arviota toimeenpanon kokonaiskustannuksista. Talousarviovaikutusten osalta komissio viittaa mahdollisuuteen uudelleenallokoida rahoitusta ESR-ohjelman sisällä. Komissio toteaa ehdotetun suosituksen täytäntöönpanon edellyttävän jäsenmailta asianmukaista ja riittävää rahoitusta ja että suositus on johdonmukainen vakaus- ja kasvusopimukseen liittyvien jäsenvaltioiden sitoumusten kanssa. Komission mukaan jäsenmaat voivat mukauttaa nykyistä resurssien allokointiaan matalan taitotason ihmisten tukemiseen budjettitilanteensa huomioon ottaen. Komissio muistuttaa kuitenkin, että keskipitkällä aikavälillä toimeenpanon ansiosta siirtyminen työelämään lisääntyy, palkat kohoavat, verotulot kasvavat, työvoiman tuottavuus kasvaa ja taitoennusteet paranevat.

Taitotakuun lisäksi komission ehdotus sisältää **ehdotuksen neuvoston suositukseksi eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen tarkistamisesta**.

Myöhemmin komissio on antamassa seuraavat ehdotukset:

- Europass -järjestelmän tarkistaminen verkkopohjaisia välineitä taitoja ja tutkintoja koskevien tietojen dokumentointia ja jakamista varten sekä ilmaisia itsearviointivälineitä. Europassilla tarkoitetaan yhteisön yhteisiä puitteita tutkintojen ja pätevyyksien selkeyttämiseksi. Tarkoituksena on parantaa taitotarpeita ja -suuntauksia koskevaa tietoa hakurobotin ja suurten tietoaineistojen analysoinnin avulla sekä tukea tätä eri aloilta saatavalla näytöllä. Täsmällisiä ja reaaliaikaisia tietoja yhdistetään Skills Panorama -välineen mahdollistamassa palvelussa osana integroitua Europass-palvelua.
- Avaintaitoja koskevan viitekehyksen tarkistus
- Ohjelma ammatillisen koulutuksen houkuttelevuuden lisäämiseksi
- Digitaalitaitoja ja työpaikkoja edistävän koalition muodostaminen
- Kolmansien maiden kansalaisten integroimisen tueksi väline, jolla autetaan vastaanottavia maita ja isäntämaita määrittämään ja dokumentoimaan maahan vasta saapuneiden kolmansien maiden asukkaiden taitoja, tutkintoja ja kokemusta
- Komissio aikoo analysoida aivovientiä ja edistää parhaiden käytäntöjen jakamista tehokkaista tavoista tarttua ongelmaan.
- Komissio aikoo käynnistää suunnitelman alakohtaiselle osaamisyhteistyölle perustamalla alakohtaisia osaamiskumppanuuksia teollisuuden ja palveluiden aloilla, ja tämän jälkeen kansallisilla aloilla.

- Lisäksi komissio aikoo esittää ehdotuksen aloitteeksi, jolla kartoitetaan tutkinnon suorittaneiden jatkosijoittumista työmarkkinoilla.

**EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely**

SEUT art. 165,166, samalla edistetään myös art. 145 ja 147 tavoitteita

**Käsittely Euroopan parlamentissa**

CULT- ja EMPL –valiokunnat käsittelevät komission aloitetta kokonaisuudessaan. Tiedot käsittelyistä tarkentuvat.

**Kansallinen valmistelu**

**Eduskuntakäsittely**

Suuri valiokunta 7.10.2016

**Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema**

**Taloudelliset vaikutukset**

**Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät**

**Asiakirjat**

KOM(2016) 381 lopullinen
KOM(2016) 382 lopullinen
KOM(2016) 383 lopullinen
12483/16
12485/16

**Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot**

Porkka Pauliina, TEM, p. 0505678403, pauliina.porkka@tem.fi
Polvinen Minna, OKM, p. 02950330262, minna.polvinen@minedu.fi

**EUTORI-tunnus**

**Liitteet**

**Viite**

Asia
**EU; TSTK-neuvosto 13.10.2016, asiakohta 7. Eurooppalainen ohjausjakso 2017**

Kokous
Työllisyys-, sosiaalipolitiikka-, terveys- ja kuluttaja-asiat -neuvosto 13.10.2016

**U/E/UTP-tunnus**

## Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

TSTK-neuvosto 13.10.2016 asiakohta 7: Eurooppalainen ohjausjakso 2017

a) Työllisyyskehityksen seurantaväline (EPM) – raportti työllisyyden avainhaasteista ja työllisyyskomitean pääviestit

   - Hyväksyminen

b) Sosiaalisen suojelun tulosten seurantaväline (SPPM) – raportti sosiaalista avainhaasteista ja sosiaalisen suojelun komitean pääviestit

   - Hyväksyminen

## Suomen kanta

Suomi hyväksyy työllisyyskomitean raportin ja siihen liittyvät avainviestit.

Suomi hyväksyy sosiaalisen suojelun komitean raportin ja siihen sisältyvät avainviestit.

## Pääasiallinen sisältö

**Työllisyyskehityksen seurantaväline – työllisyyskomitean raportti keskeisistä työllisyyshaasteista ja tärkeimmät viestit:**

Työllisyyskehityksen seurantaväline (EPM) perustuu Eurooppa 2020 -strategian yhteisen arviointikehyksen tuloksiin. Yhteinen arviointikehys on indikaattoreihin perustuva arviointijärjestelmä, jonka tavoitteena on määrittää näiden politiikan alojen tärkeimmät haasteet ja hyvät tulokset työmarkkinoilla ja tukea jäsenvaltioita tavoitteidensa saavuttamisessa.

Pitkäaikaistyöttömyyden katkaisu ja nuorten pääsy työmarkkinoille ovat edelleen EU:n päähaasteita.

EU:n työllisyysaste on saavuttanut lähes kriisiä edeltäneen tason, joka oli 70,3 prosenttia vuonna 2008. Työllisyyskehityksen seurantaväline kuitenkin osoittaa, että tästä noususta huolimatta jäsenvaltioiden välillä vallitsee vielä merkittäviä eroja: kahdeksassa jäsenvaltiossa työllisyysasteet ovat huomattavasti niiden vastaavien kriisiä edeltäneiden tasojen alapuolella. Vaikka seuraavien kahden vuoden ennusteet lupaavat työllisyyden lisäkasvua, Eurooppa 2020 -strategian tavoite jää selvästi saavuttamattomiin (se edellyttäisi lähes 5 prosenttiyksikön nousua) samoin kuin jäsenvaltioiden enemmistön vastaavat kansallisetkin tavoitteet. Suurin mahdollinen vaikutus työllisyysasteen nousuun olisi laskelmien mukaan 30-64 -vuotiaiden naisten keskuudessa sekä vähäisen ammattitaidon omaavilla.

Positiivista kehityssuuntaa on tapahtunut ikääntyvien työllisyysasteen nousussa, korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden määrässä, avointen työpaikkojen määrän kasvussa sekä NEET-asteen alenemisessa. Negatiivista kehitystä on ollut maahanmuuttajien työllisyysasteessa ja työttömien köyhyysriskissä.

**Sosiaalisen suojelun tulosten seurantaväline (SPPM) – Sosiaalisen suojelun komitean raportti ja siihen sisältyvät avainviestit sosiaalisista haasteista:**

Raportti sisältää sosiaalisen suojelun komitean viestit vuoden 2017 vuotuista kasvuselvitystä varten. Raportti perustuu jäsenmaiden sosiaalista kehitystä kuvaavaan laajaan tilastoaineistoon sekä tietoihin jäsenmaiden toimeenpanemista uudistuksista. Työllisyyskehitystä kuvaavat mittarit osoittavat myönteisiä merkkejä. Silti EU on edelleen kaukana vuoden 2020 sosiaalisen osallisuuden kasvattamistavoitteesta. Köyhyyttä ja syrjäytymistä koskevat mittarit ovat jääneet korkealle tasolle. Köyhyys on lisäksi pitkittynyt ja syventynyt monissa jäsenmaissa, vaikka kotitalouksien tulot ovat olleet jälleen kasvussa. Tuloerot kasvavat edelleen sekä jäsenmaiden sisällä että jäsenmaiden välillä.

Jäsenmaat ovat pyrkineet uudistuksilla parantamaan sosiaaliturvan ja sosiaalipalveluiden kattavuutta ja riittävyyttä sekä parantamaan sosiaaliturvan yhteyttä aktivointitoimenpiteisiin. Edelleen on kiinnitettävä huomiota aktiivisen osallisuuden edistämiseen, sosiaalietuuksien riittävyyteen, laadukkaisiin sosiaalipalveluiden saatavuuteen sekä aktivointitoimenpiteisiin työmarkkinoille pääsyn helpottamiseksi. Palvelujärjestelmiä tulisi integroida tehokkaasti, jotta ne vastaisivat yksilöllisiin tarpeisiin. Työnteon kannustamia on parannettava. Lasten kokeman köyhyyden nujertamiseksi tarvitaan varhaista puuttumista ongelmiin sekä ongelmia ehkäisevää toimintaa. Kattavan pääsyn turvaaminen laadukkaisiin terveyspalveluihin edellyttää riittävää ja taloudellisesti kestävää palvelujärjestelmien rahoitusta sekä innovaatioiden ja teknologisen kehityksen hyödyntämistä. Myös pitkäaikaishoidossa huomio on syytä kiinnittää siihen, miten hoidon tarvetta voitaisiin vähentää itsenäisen selviytymisen heikkenemistä ehkäisevillä toimenpiteillä.

Tulevien eläkkeiden riittävyyden turvaamiseksi tulisi vähentää työttömyyttä ja kannustaa työntekijöitä jatkamaan työelämässä mahdollisimman pitkään. Erityisen tärkeää on lisätä naisten osallistumista työmarkkinoille ja valtavirtaistaa sukupuolinäkökulma sekä sosiaalisten vaikutusten arviointi politiikan tekemiseen. On myös arvioitava eri poliittisten vaihtoehtojen vaikutuksia tulonjakoon ja kannustettava sosiaalisia investointeja. Vuoden 2020 köyhyyden ja syrjäytymisen vähentämistavoitteen saavuttamiseksi jäsenmaiden on hyvä jatkaa sosiaalisen suojelun järjestelmien kehittämistä siten, että niillä saavutetaan parempia sosiaalisia tuloksia maksimoiden myös uudistusten myönteiset vaikutukset työllisyyteen ja talouskasvuun.

**EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely**

SEUT 148 artikla

**Käsittely Euroopan parlamentissa**

**Kansallinen valmistelu**

**Eduskuntakäsittely**

Suuri valiokunta 7.10.2016

**Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema**

**Taloudelliset vaikutukset**

**Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät**

**Asiakirjat**

12486/16
12488/16
12490/16
12606/16
12607/16

**Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot**

Pauliina Porkka (TEM), p. 0295048278, pauliina.porkka@tem.fi
Markus Seppelin (STM), p. 0295163217, markus.seppelin@stm.fi

**EUTORI-tunnus**

**Liitteet**

**Viite**

**Työ- ja elinkeinoministeriö** PERUSMUISTIO TEM2016-00425

TMO Heinonen Liisa(TEM) 04.10.2016
JULKINEN

Asia
**EU/TSTK-neuvosto 13.10.2016: Asiakohta 8. Sosiaalinen vuoropuhelu**
**a) Sosiaalialan kolmikantahuippukokous (Bryssel 19.10.2016)**
**- Valmistelu**
**b) Yhteinen lausuma "Vahvan sosiaalisen vuoropuhelun elvyttäminen"**
**- Tilannekatsaus**

Kokous
Työllisyys-, sosiaalipolitiikka-, terveys- ja kuluttaja-asiat -neuvosto 13.10.2016

**U/E/UTP-tunnus**

## Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

TSTK-neuvosto valmistelee Brysselissä 19.10.2016 pidettävää sosiaalialan kolmikantahuippukokousta. Kokouksen aiheena on Euroopan yhteisiin haasteisiin vastaaminen: kasvun edistäminen, työpaikkojen luominen ja yhdenvertaisen kohtelun varmistaminen, eurooppalainen ohjausjakso, osaamisagenda ja pakolaisten integrointi.

Neuvosto saa myös tilannekatsauksen Euroopan tason työmarkkinajärjestöjen, Euroopan komission ja Euroopan unionin neuvoston puheenjohtajavaltio Alankomaiden 22.6.2016 allekirjoittamasta yhteisestä lausumasta "Vahvan sosiaalisen vuoropuhelun elvyttäminen". Alankomaiden puheenjohtajakaudella asiasta valmisteltiin neuvoston päätelmät.

## Suomen kanta

Suomi ottaa tiedoksi informaation.

## Pääasiallinen sisältö

TSTK-neuvosto valmistelee Brysselissä 19.10.2016 pidettävää sosiaalialan kolmikantahuippukokousta. Kokouksen aiheena on Euroopan yhteisiin haasteisiin vastaaminen: kasvun edistäminen, työpaikkojen luominen ja yhdenvertaisen kohtelun varmistaminen, eurooppalainen ohjausjakso, osaamisagenda ja pakolaisten integrointi.

Neuvosto saa myös tilannekatsauksen Euroopan tason työmarkkinajärjestöjen, Euroopan komission ja Euroopan unionin neuvoston puheenjohtajavaltio Alankomaiden 22.6.2016 allekirjoittamasta yhteisestä lausumasta "Vahvan sosiaalisen vuoropuhelun elvyttäminen". Alankomaiden puheenjohtajakaudella asiasta valmisteltiin neuvoston päätelmät.

Yhteisellä lausumalla pyritään kehittämään ja tehostaman Euroopan tasolla käytävää vuoropuhelua. Erityisesti pyritään lisäämään Euroopan tason työmarkkinajärjestöjen sopimuksiin liittyvän valmistelun avoimuutta sekä parantamaan tarvittaessa järjestöjen valmiuksia.

**EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely**

-

**Käsittely Euroopan parlamentissa**

-

**Kansallinen valmistelu**

-

**Eduskuntakäsittely**

-

**Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema**

-

**Taloudelliset vaikutukset**

-

**Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät**

-

**Asiakirjat**

12111/16

**Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot**

Liisa Heinonen, puh. +358 50 396 0605, liisa.heinonen(at)tem.fi

**EUTORI-tunnus**

**Liitteet**

**Viite**

**Työ- ja elinkeinoministeriö** PERUSMUISTIO TEM2016-00430

TYO Porkka Pauliina(TEM) 04.10.2016

Asia
**EU; TSTK-neuvosto 13.10.2016. Asiakohta 9, pitkäaikaistyöttömyyssuosituksen toimeenpano, nuorisotakuu, PES-verkosto**

Kokous
Työllisyys-, sosiaalipolitiikka-, terveys- ja kuluttaja-asiat -neuvosto 13.10.2016

**U/E/UTP-tunnus**

## Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

TSTK-neuvosto asiakohta 9. Tiettyjen työllisyyteen liittyvien asioiden seuranta

a) Neuvoston suosituksen täytäntöönpano pitkäaikaistyöttömyydestä

- Keskustelu

- Työllisyyskomitean indikaattorikehyksen tärkeimpien viestien hyväksyminen pitkäaikaistyöttömyyttä koskevan suosituksen seurantaa varten

b) Raportti nuorisotakuun toteuttamisesta / nuorisotyöllisyysaloitteen toiminnasta

- Komissio esittelee

c) Julkisten työvoimapalveluiden verkosto; vertailuoppiminen

- Komissio ja PES-verkoston puheenjohtaja esittelee

Komissio julkaisee raportin nuorisotakuusuosituksen toimeenpanosta tämänhetkisten tietojen mukaan 10.10.2016. Nuorten työllisyysaloitteeseen nuorisotakuun toteuttamiseksi on tulossa 1 miljardin euron lisärahoitus v. 2017 rahoituskehyksen välitarkistuksessa. Aiheesta käydään keskustelua neuvoston lounaalla.

Pitkäaikaistyöttömien työmarkkinoille integroitumista koskevan suosituksen osalta toimeenpano jäsenmaissa on käynnistymässä ja suosituksen seurannassa käytettävien indikaattorien viitekehys on valmistunut. Puheenjohtajavaltio on pyytänyt muutamia valittuja jäsenmaita esittämään neuvostossa omia käytäntöjään suosituksen toimeenpanemiseksi. Kaikki jäsenmaat saavat halutessaan käyttää puheenvuoron aiheesta.

Julkisten työvoimapalveluiden verkosto (PES-verkosto) vie eteenpäin vertailuoppimisen toimintamallia ja vertaisoppimisen merkitystä julkisten työvoimapalvelujen tehokkuuden ja toiminnan parantamisessa.

**Suomen kanta**

Suomi voi hyväksyä työllisyyskomitean avainviestit liittyen pitkäaikaistyöttömien työmarkkinoille integroitumiseen ja suosituksen seurantaan.

Suomi tukee suositusta pitkäaikaistyöttömien työmarkkinoille integroitumiseksi. On tärkeää että pitkäaikaistyöttömien palveluita kehitetään kokonaisvaltaisesti. Kuten työttömien kohdalla yleisemminkin, myös pitkäaikaistyöttömien kohdalla on tärkeää tarkastella yksilön tilannetta enemmän vahvuuksien kuin ongelmien kautta. Suomessa on jo vuosia nähty tiiviin verkostoyhteistyön hyödyt pitkäaikaistyöttömien palveluissa. Toisaalta pitkäaikaistyöttömyyden rakenne taantumassa on erilainen kuin korkeasuhdanteen aikana. Joukossa on paljon työttömiä, joiden osaamisessa ja työllistymisvalmiuksissa ei ole puutteita, ainoastaan työ puuttuu. Hallitus on antanut esityksen, jolla työttömyysetuuteen varattua määrärahaa voitaisiin käyttää palkkatuetun työn ja aloittavan yrittäjän starttirahan rahoittamiseen. Suomessa halutaan kehittää myös pitkäaikaistyöttömyyden ennaltaehkäisyä. Tällaisia toimia ovat tehokas työnvälitys ja asiakkaiden kontaktointi entistä useammin.

Suomi ottaa tiedoksi komission esitykset nuorisotakuusta ja PES-verkoston toiminnasta.

Nuorten työllisyysaloitteen osalta Suomi ei ole ollut tähän asti edunsaajana, Suomi seuraa kiinnostuneena muutetaanko lisärahoituksen myötä myös tukikelpoisuuskriteereitä niin että Suomikin voisi päästä hyötymään tästä rahoituksesta.

Suomessa hyvänä nuorisotakuun toimintamallina on nähty matalan kynnyksen Ohjaamo -palvelut.

**Pääasiallinen sisältö**

Työllisyyskomitea toteaa pitkäaikaistyöttömien työmarkkinoille integrointia koskevaa suositusta käsittelevissä avainviesteissään seuraavaa:

- on korostettava ennakoivaa otetta, jolla pyritään estämään pitkäaikaistyöttömyyden synty
- tarvitaan selkeät vastuut ja tavoitteet
- tavoitteiden toteutumista tulee seurata ja niitä päivittää
- henkilökohtaisen ohjauksen ja kontaktin merkitys erityisesti pitkäaikaistyöttömien tapauksessa
- työnhaun kannusteisiin tulee yhdistää hyvin suunniteltuja palkkaus- ja koulutuskannustimia
- työllisyys- ja sosiaalipalveluiden yhdistäminen on tärkeää keskitetyissä yhteyspisteissä
- tiedonvaihdon eri viranomaisten välillä tulee olla toimivaa

Työllisyyskomitean indikaattoriryhmä on määritellyt olemassa olevien seurantavälineiden puitteissa indikaattorit, joita on jo testattu pitkäaikaistyöttömiä

koskevan suosituksen seurannassa. Kattava tiedonkeruu aloitetaan v. 2017 alusta. PES-verkosto on määritellyt laatukriteerit mm. keskitetyille yhteyspisteille sekä työllistymissuunnitelmille.

**EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely**

**Käsittely Euroopan parlamentissa**

**Kansallinen valmistelu**

**Eduskuntakäsittely**

Suuri valiokunta 7.10.2016

**Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema**

**Taloudelliset vaikutukset**

**Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät**

**Asiakirjat**

12707/16, 12492/16, 12493/16, 12498/16

**Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot**

Pauliina Porkka (TEM), p. 0295048278, pauliina.porkka@tem.fi

**EUTORI-tunnus**

**Liitteet**

**Viite**

Asia
**TSTK-neuvosto 13.10.; Asiakohta 10. Ehdotus neuvoston päätelmiksi Euroopan tilintarkastustuomioistuimen kertomuksesta "Romanien integrointia edistävät EU:n toimintapoliittiset aloitteet ja rahoitustuet"**

Kokous
Työllisyys-, sosiaalipolitiikka-, terveys- ja kuluttaja-asiat -neuvosto 13.10.2016 - 13.10.2016

**U/E/UTP-tunnus**

## Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Neuvoston sosiaalityöryhmä käsitteli päätelmäluonnosta 9.9. sekä 19.9. ja pääsi siitä yhteisymmärrykseen. Coreper I lähetti 28.9. päätelmäluonnoksen hyväksyttäväksi TSTK-neuvostoon 13.10.2016. Päätelmistä ei ole tarkoitus enää keskustella neuvostossa.

## Suomen kanta

Suomi voi hyväksyä päätelmät.

## Pääasiallinen sisältö

Euroopan tilintarkastustuomioistuin julkaisi 28.6.2016 erityiskertomuksen nro 14/2016 "Romanieintegrointia edistävät EU:n toimintapoliittiset aloitteet ja rahoitustuet: edistys on ollut viime vuosikymmenellä huomattavaa, mutta käytännön tasolla tarvitaan lisätoimia". Kertomuksessa tarkastellaan erityisesti EU-rahoituksen kohdentumista neljässä romaniväestöltään rikkaimmassa jäsenvaltiossa (Bulgaria, Espanja, Unkari ja Romania). Kertomuksen päähavainto on, että integroinnissa on viime vuosikymmeninä edistytty, mutta lisätoimenpiteitä tarvitaan. Tilintarkastustuomioistuin on tehnyt tilanteen parantamiseksi 8 hyvin kattavaa toimenpidesuositusta.

Päätelmäluonnoksessa neuvosto suhtautuu myönteisesti Euroopan tilintarkastustuomioistuimen kertomukseen ja komission siihen antamiin yksityiskohtaisiin vastauksiin sekä pitää hyödyllisenä sitä, että tuomioistuin pyrki arvioimaan, onko Euroopan aluekehitysrahastosta ja Euroopan sosiaalirahastosta myönnetty rahoitustuki edistänyt tehokkaasti romanien integroitumista. Lisäksi neuvosto on tyytyväinen tuomioistuimen toteamukseen, että osa rahoituskaudella 2007–2013 ilmenneistä puutteista on jo korjattu rahoituskaudella 2014–2020.

Päätelmäluonnoksessa neuvosto myös mm. korostaa kaikissa maissa romanien tilanteen parantamiseksi toteutettujen ponnistusten ja toimenpiteiden merkitystä ja komission roolia prosessin tukemisessa sekä panee merkille tuomioistuimen erityiskertomuksessaan muotoilemat suositukset sekä komission perusteellisen ja rakentavan vastauksen kertomuksessa esitettyihin päätelmiin. Lisäksi

neuvosto on tyytyväinen siihen, että komissio on jo käynnistänyt joitakin tuomioistuimen ehdottamista toimenpiteistä.

Neuvosto kehottaa päätelmäluonnoksessa jäsenvaltioita ottamaan asianmukaisesti huomioon tuomioistuimen suositukset, joiden tarkoituksena on EU:n varojen käytön optimointi romanien tilanteen parantamiseksi paikan päällä ja yhtyy tilintarkastustuomioistuimen suositukseen, jonka mukaan jäsenvaltioiden olisi kansallisten käytäntöjensä mukaisesti harkittava muutoksia romanien integraatiota edistäviin kansallisiin strategioihinsa niiden tarkistamisen yhteydessä. Erityisesti jäsenvaltioiden olisi a) varmistettava, että kansalaisjärjestöjä ja tapauksen mukaan romanien edustajia kuullaan järjestelmällisesti ja että nämä osallistuvat romaniväestön integrointia edistävien toimenpiteiden suunnitteluun ja täytäntöönpanoon; b) määriteltävä yksityiskohtaisemmin rooli, joka kansallisilla romaniasioiden yhteyspisteillä on romanien integraatiota edistävissä kansallisissa strategioissa; ja c) varmistettava, että yhteyspisteiden valtuudet ja vastuu ovat suhteessa niiden käyttöön annettuihin resursseihin.

Neuvosto myös kehottaa jäsenvaltioita hyödyntämään tehokkaammin romanien integroimiseen liittyviä parhaita käytäntöjä järjestäessään tarjouskilpailuja ja valitessaan hankkeita sekä pyytää komissiota sen tarkastellessa varojen myöntämiskriteerejä seuraavan monivuotisen rahoituskehyksen valmistelun yhteydessä asettamaan sosiaaliseen osallistamiseen liittyvät haasteet etusijalle ja ottamaan huomioon tarpeen kohdentaa lisää resursseja syrjäytyneiden yhteisöjen, kuten romanien, tukemiseen.

Lisäksi neuvosto katsoo, että toissijaisuusperiaatteen mukaisesti etnistä taustaa koskevien tilastotietojen keruu olisi jätettävä jäsenvaltioiden harkintaan ja toteutettava niiden kansallisiin lainsäädäntökehyksiin perustuvien kansallisten käytäntöjen mukaisesti sekä toteaa, että vaikka tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksessa esitetyt suositukset tulisi ottaa asianmukaisesti huomioon, jotta seurantaa voidaan tehostaa, etnistä taustaa koskeviin tietoihin liittyy oikeudellisia ja käytännön rajoituksia. Lopuksi neuvosto kehottaa jäsenvaltioita hankkimaan paremman kokonaiskuvan varoista, joita romanien integroimista ja romanien integraatiota edistäviä kansallisia strategioita koskevien EU:n politiikka-aloitteiden menestyksellinen täytäntöönpano edellyttää.

**EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely**

-

**Käsittely Euroopan parlamentissa**

-

**Kansallinen valmistelu**

Sosiaalijaosto (EU25) 3.10.2016.

EU-ministerivaliokunta 7.10.2016.

**Eduskuntakäsittely**

Suuri valiokunta 7.10.2016.

**Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema**

-

**Taloudelliset vaikutukset**

-

**Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät**

Neuvoston sosiaalityöryhmässä käsitellään parhaillaan Slovakian johdolla myös toista, laajempaa, päätelmäluonnosta romanien integroimisesta. Tämä päätelmäluonnos on tarkoitus hyväksyä TSTK-neuvostossa 8.12.2016.

**Asiakirjat**

12225/16

**Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot**

Neuvotteleva virkamies Tuomas Leppo, STM, p. 02951 63120, tuomas.leppo@stm.fi

**EUTORI-tunnus**

**Liitteet**

**Viite**

Asia
**EU/TSTK-neuvosto 13.10.2016: Komission tiedonanto Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarista**

Kokous
Työllisyys-, sosiaalipolitiikka-, terveys- ja kuluttaja-asiat -neuvosto 13.10.2016

**U/E/UTP-tunnus**
E 59/2016 vp

## Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio julkaisi 8.3.2016 tiedonannon Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarista, joka käynnisti vuoden 2016 loppuun saakka jatkuvan julkisen kuulemisen.

Kuulemisen pohjalta komission on tarkoitus esittää pilaria koskeva lopullinen ehdotus vuoden 2017 alussa. Sen on myös tarkoitus antaa panoksensa keväällä 2017 annettavaan valkoiseen paperiin EMU:n tulevaisuudesta.

TSTK-neuvoston asialistan mukaan neuvoston on tarkoitus hyväksyä sosiaalisen suojelun komitean ja työllisyyskomitean yhteinen lausunto asiasta. On kuitenkin mahdollista, että komiteoiden lausunnot päätetään 5.10. pidettävässä coreperin kokouksessa ottaa vain tiedoksi.

## Suomen kanta

Komission tiedonanto Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarista koskee laajaa ja tärkeää aihealuetta. Suomi pitää tärkeänä, että jäsenvaltiot edistyvät yhteisesti asetetuissa työllisyys- ja sosiaalitavoitteissa. Sosiaalisen tilanteen ja työllisyyden parantaminen ei kuitenkaan edellytä jäsenvaltioiden järjestelmien rakenteiden tai toimintatapojen harmonisointia.

Tiedonannon mukaan pilari on suunniteltu käynnistettäväksi euroalueelta ja olisi avoin myös muille jäsenvaltioille. Sosiaaliset haasteet koskettavat kuitenkin kaikkia EU-maita, joten niiden käsittelyn rajoittuminen euroalueeseen ei ole tarkoituksenmukaista. Suomi pitää ensiarvoisena, että sosiaalisen pilarin kattamia asioita käsitellään ja taloudellisia, sivistyksellisiä ja sosiaalisia oikeuksia edistetään myös jatkossa kaikkien jäsenmaiden kesken.

On myönteistä, että tiedonannossa linjatut suuntaviivat sisältävät sosiaaliturvan riittävyyden ohella myös sen taloudellisen kestävyyden näkökulman.

Suomi pitää tärkeänä, että EU-tason työ- ja sosiaalipoliittisista tavoitteista sovitaan jäsenmaiden välisessä vuoropuhelussa. Tavoitteita kehitetään eurooppalaisen ohjausjakson sisällä, jossa työllisyys- ja sosiaalipoliittiset näkökohdat otetaan aiempaa paremmin huomioon. Parhaiden käytäntöjen tunnistamisessa ja käyttöönotossa on huomioitava jäsenvaltioiden erilaisuus, mikä sitouttaa jäsenvaltioita toteuttamaan suosituksia. Jäsenvaltioiden käytössä on paras tieto ja keinot esimerkiksi köyhyyden ja eriarvoisuuden torjumiseksi niiden omissa olosuhteissa. Lisäksi on tärkeää arvioida EU-tason toimien työllisyys-, sosiaali- ja hyvinvointivaikutuksia.

Suomi katsoo, että mahdollisesti perustettavan Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin ei tulisi olla oikeudellisesti sitova.

Tarkempi kantaa asiaan sisältyy valtioneuvoston kirjelmään E 59/2016 vp.

**Pääasiallinen sisältö**

Komission puheenjohtaja Juncker ilmoitti Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin perustamisesta syyskuussa 2015 pitämässään unionin tilaa koskevassa puheessa. Junckerin mukaan EU:n sosiaalisten oikeuksien pilarissa otettaisiin huomioon eurooppalaisten yhteiskuntien ja työelämän muutokset ja se olisi osa komission pyrkimyksiä saada aikaan syvempi ja oikeudenmukaisempi talous- ja rahaliitto.

Komissio julkaisi tiedonannon 8.3.2016. Tiedonanto käynnisti laajan julkisen kuulemisen, jonka tarkoituksena on koota näkemyksiä ja saada palautetta EU:n toimielimiltä, kansallisilta viranomaisilta ja parlamenteilta, työmarkkinaosapuolilta, sidosryhmiltä, kansalaisyhteiskunnalta, akateemisilta asiantuntijoilta ja kansalaisilta. Komission mukaan aloite on suunnattu euroalueelle, mutta myös euroalueeseen kuulumattomat jäsenvaltiot voivat osallistua kuulemisprosessiin täysipainoisesti ja ne voivat myös halutessaan liittyä aloitteeseen. Verkkokuuleminen jatkuu vuoden 2016 loppuun. Verkkokuulemisen lisäksi komissio järjestää erityisiä kuulemistilaisuuksia, mm. eurooppalaisen konferenssin vuoden 2016 loppuun mennessä. Kuulemisen pohjalta komission on tarkoitus esittää pilaria koskeva lopullinen ehdotus vuoden 2017 alussa. Lisäksi sen on tarkoitus antaa panoksensa EMU:n kehittämistä koskevaan valkoiseen kirjaan keväällä 2017.

Komissio esittää tiedonannossa hahmotelmansa siitä, miten Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin luomisessa olisi edettävä. Komission mukaan EU:n työ- ja sosiaalialan lainsäädäntö edellyttää arviointia ja työmarkkinat ja sosiaalijärjestelmät on uudistettava vastaamaan uusia kehityssuuntia. Pilarille kaavaillaan myös roolia Euroopan talous- ja rahaliiton syventämisessä. Tiedonannossa viitataan viiden puheenjohtajan kertomukseen, jossa korostetaan tarvetta jatkaa lähentymisprosessia kohti kestävämpiä talouden rakenteita ja tehdä näistä prosesseista sitovampi keskipitkällä aikavälillä. Tähän on tarkoitus päästä sopimalla yhteisistä korkeatasoisista normeista, joissa olisi keskityttävä mm. työmarkkinoihin.

Tiedonannossa todetaan, että pilarin perustamisessa voidaan hyödyntää erilaisia kokemuksia ja käytäntöjä, sillä monilla aloilla Eurooppa menestyy parhaiten maailmassa ja ratkaisut ovat hyvin tiedossa. Paljon voidaan oppia myös nopeasti muuttuvista olosuhteista eri puolilla maailmaa.

Pilarin oikeudellisen luonteen osalta tiedonannossa todetaan että huomioon on otettava pilarin soveltamisala sekä oikeudelliset rajoitukset sekä EU:n että euroalueen tasolla. Esimerkiksi SEUT:n 153 artiklan mukaan ei selvästikään anneta unionille toimivaltaa säätää palkoista.

Liiteasiakirjassa esitetty alustava luonnos sosiaalisten oikeuksien pilarista yksilöi politiikanaloja, joihin liittyy eri periaatteita. Periaatteissa komissio on ottanut lähtökohdaksi tietyt oikeudet, jotka on jo mainittu EU:n ja muissa asiaan liittyvissä oikeuslähteissä. Kunkin oikeuden kohdalla määritellään yksityiskohtaisesti mahdollisia keinoja oikeuksien toteuttamiseksi. Pilari ei komission mukaan korvaa olemassa olevaa säännöstöä eikä myöskään nykyisiä oikeuksia. Komission mukaan pilariin sisältyvät periaatteet on valittu, koska niillä on sekä taloudellista että yhteiskunnallista merkitystä osallistuvien jäsenvaltioiden tuloskunnon kannalta. Pilari toimisi vertailukohtana, jonka pohjalta arvioitaisiin siihen osallistuvien jäsenvaltioiden tuloksia ja edistettäisiin kansallisen tason uudistusprosessia. Pilari suuntaisi näin euroalueen lähentymistä. Samalla pilarin perustaminen tarjoaisi mahdollisuuden tarkastella EU-säännöstöä uudelleen.

Kuulemisessa komissio pyytää vastauksia seuraaviin kysymyksiin: Mitkä ovat kiireellisimmät työllisyys- ja sosiaalialan painopisteet? Miten voidaan ottaa huomioon erilaiset työllisyystilanteet ja sosiaaliset tilanteet eri puolilla Eurooppaa? Onko EU:n säännöstö ajan tasalla ja voitaisiinko EU:n toimintaa laajentaa? Mitkä ovat muutoksiin liittyvät suurimmat riskit ja mahdollisuudet? Onko poliittisella tasolla tai instituutioissa tai yrityksissä olemassa tai kehitteillä käytäntöjä, joita voisi suositella vertailukohdiksi? Lisäksi tiedustellaan näkemyksiä Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin perustamisesta, pilarin soveltamisalasta ja ehdotetuista periaatteista, euroalueen lähentymisen kannalta merkityksellisimmistä aloista sekä vähimmäisnormien ja vertailuarvojen käytöstä ja lisäarvosta.

Tiedonannon liiteasiakirjan 20 sosiaalisten oikeuksien pilarin ”periaatetta”:

I LUKU: YHTÄLÄISET MAHDOLLISUUDET JA PÄÄSY TYÖMARKKINOILLE

1. Taidot, koulutus ja elinikäinen oppiminen (kaikilla on oltava mahdollisuus saada elämänsä aikana laadukasta koulutusta, jonka avulla voi hankkia riittävät perus- ja avaintaidot)

2. Joustavat työsopimukset ja työsuhdeturva (yhdenvertainen kohtelu riippumatta työsopimuksen laadusta, epävarmojen ja määräaikaisten työsopimusten väärinkäytön torjunta sekä joustavat työsuhteet, jotka edistävät siirtymiä työmarkkinoilla sekä työvoiman joustavaa käyttöä, turvaten kuitenkin pääsyn toistaiseksi voimassa oleviin työsopimuksiin)

3. Ammatinvaihdon turvaaminen (yksilölliset työnhakupalvelut, osaamisen kehittäminen, sosiaali- ja koulutusoikeuksien siirrettävyys siirtyminen helpottamiseksi)

4. Työllisyyden aktiivinen tukeminen (alle 25-vuotiaille 4 kk työttömyyden/ valmistumisen jälkeen työtä, jatkokoulutusta, tai harjoittelua sekä pitkäaikais-työttömille 18 kuukauden sisällä yksilöllisiä toimia)

5. Sukupuolten tasa-arvo sekä työn ja yksityiselämän yhteensovittaminen (tasa-arvo työssä ja koulutuksessa, vanhempainvapaat ja vapaat muiden huollettavien hoitoa

varten, hoitopalvelut, molempien vanhempien rohkaisu vapaiden pitämiseen, rohkaisu sopia joustavista työaikajärjestelyistä ottaen huomioon sekä työntekijöiden että työnantajien tarpeet)

6. Yhtäläiset mahdollisuudet (aliedustettujen ryhmien työhön osallistumisen edistäminen ja syrjinnän torjunta)

II LUKU: OIKEUDENMUKAISET TYÖLOT JA TYÖEHDOT

7. Työehdot (työntekijän oikeus kirjalliseen tietoon työsuhteeseen liittyvistä oikeuksista ja velvollisuuksista ennen työsuhteen alkua, mahdollinen koeaika ei saa olla kohtuuttoman pitkä ja sen ehdoista tulee kertoa ennen työsuhteen alkua, työsuhteen päättäminen tulee perustella, irtisanomisaikaa tulee noudattaa, siihen tulee liittyä riittävä korvaus sekä mahdollisuus valittaa riippumattomaan riitojen ratkaisujärjestelmään)

8. Palkat (kohtuullinen palkka, joka mahdollistaa kunnollisen elintason, vähimmäispalkat tulee määritellä läpinäkyvällä ja ennustettavalla mekanismilla, tavalla joka mahdollistaa pääsyn työhön ja kannustaa työnhakuun, palkkojen tulee kehittyä tuottavuuden kehityksen mukaisesti, työmarkkinajärjestöjä kuullen ja kansallisia käytäntöjä kunnioittaen)

9. Työterveys ja työturvallisuus (riittäväntasoinen suojelu kaikilta työstä mahdollisesti syntyviltä riskeiltä)

10. Työmarkkinaosapuolten vuoropuhelu ja työntekijöiden osallistuminen (työmarkkinajärjestöjen kuuleminen työ- ja sosiaalipolitiikan suunnittelussa ja toimeenpanossa, työehtosopimusneuvotteluihin kannustaminen kunnioittaen kansallisia perinteitä, järjestöjen autonomiaa ja oikeutta työtaistelutoimiin, työntekijöiden tai heidän edustajiensa kuuleminen ja heille tiedottaminen hyvissä ajoin ennen työvoiman joukkovähentämistä, liikkeenluovutusta, uudelleen organisointia sekä yrityssulautumista, myös digitaalisessa sekä maan rajat ylittävässä työssä)

III LUKU: RIITTÄVÄ JA KESTÄVÄ SOSIAALINEN SUOJELU

11. Integroidut sosiaaliedut ja -palvelut (sosiaalisen suojelun etuudet ja palvelut on integroitava toisiinsa mahdollisimman pitkälti, jotta voidaan parantaa niiden johdonmukaisuutta ja vaikuttavuutta sekä tukea sosiaalista integroitumista ja työmarkkinoille integroitumista)

12. Terveydenhuolto ja sairausetuudet (sairauspäivärahojen tulee turvata riittävä palkkataso sairausloman ajalta, nopeaan työhön paluuseen tulee kannustaa)

13. Eläkkeet (riittävyys, sukupuolten tasa-arvo, yrittäjien asema, järjestelmien kestävyyden turvaaminen, eläkkeen suhde eläkeikään, liian varhaisen eläköitymisen välttäminen)

14. Työttömyysetuudet (aktivointitoimiin osallistumisen ja työttömyysturvan yhteensovitus, keston tulee mahdollistaa riittävän pitkä työnhaku ja kannustaa työhön paluuseen)

15. Vähimmäistoimeentulo (riittävä toimeentulo, työikäisille työn vastaanottamiseen tms. liittyvä ehdollisuus)

16. Vammaisetuudet (riittävät palvelut ja perustulo, etuudet eivät saa toimia työn vastaanottamisen esteenä)

17. Pitkäaikaishoito (pätevien ammattihenkilöiden tarjoamia laadukkaita ja kohtuuhintaisia pitkäaikaishoitopalveluja, myös kotihoitoa on oltava saatavilla, pitkäaikaishoitopalvelujen tarjoamista ja rahoitusta on lisättävä ja parannettava)

18. Lastenhoito (kaikille lapsille on taattava pääsy pätevien ammattihenkilöiden tarjoamien laadukkaiden ja kohtuuhintaisten hoitopalvelujen piiriin, lasten köyhyyden torjumiseen olisi omaksuttava ennaltaehkäiseviä malleja)

19. Asuminen (sosiaalista asuntotarjontaa tai asumistukea on järjestettävä, heikossa asemassa olevia on suojattava häädöltä, asunnottomille on järjestettävä majoitus)

20. Peruspalvelujen saatavuus (kohtuuhintainen mahdollisuus käyttää peruspalveluja mukaan luettuina sähköiseen viestintään, energiaan, liikenteeseen ja rahoitusalaan liittyvät palvelut)

Sosiaalisen suojelun komitean ja työllisyyskomitean yhteisessä kannanotossa komission ehdotukseen sosiaalisten oikeuksien pilarista todetaan, että Euroopan sosiaalinen malli perustuu yhteisiin sosiaalisiin arvoihin, jotka ovat Euroopan integraation yksi tärkeimmistä saavutuksista. EU:ssa ja EU:n jäsenmaissa noudatetaan korkeita sosiaalisia ja työmarkkinoita koskevia standardeja, jotka heijastavat EU:n perussopimusten kirjauksia ja ihmisoikeuksien toteuttamisen periaatteita. Komiteat pitävät hyvänä komission käynnistämää konsultaatiota eurooppalaisesta sosiaalisten oikeuksien pilarista.

Talouskriisin myötä sosiaaliseen kehitykseen ja työllisyyteen liittyvät ongelmat EU:ssa ovat kärjistyneet. Jotta Euroopan kansalaisten luottamus EU:n integraatioon vahvistuisi, tarvitaan yhteisiä periaatteita ja pitkälle meneviä aloitteita, jotka turvaavat työmarkkinoiden ja sosiaalisen suojelun järjestelmien tehokkaan ja haasteisiin vastaavan toiminnan. EU:n ja jäsenmaiden yhteisenä tavoitteena on parempiin työllisyyden ja sosiaalisen kehityksen tuloksiin tähtäävä konvergenssi kunnioittaen kansallista toimivaltaa työllisyys- ja sosiaalipolitiikassa. Eri politiikka-alojen keskinäinen riippuvuus olisi otettava nykyistä paremmin huomioon mukaan lukien makrotalouspolitiikan vaikutukset työllisyyteen ja sosiaalisen suojelun tavoitteiden toteutumiseen. Yhteiskuntien sosiaalinen polarisaatio ja eriytyminen heikentävät luottamusta EU:hun sekä vaikuttavat kielteisesti myös pitkän aikavälin kasvuun ja EU:n kilpailukykyyn.

Komiteoiden näkemys on, että pilaria tulee tarkastella koko unionin taloudellisen ja poliittisen kehityksen kontekstissa. Komiteat kannustavat komissiota kehittämiään selkeän näkemyksen politiikan eri osa-alueiden keskinäisistä yhteyksistä. Pilarin tulee ottaa huomioon EU:n Eurooppa 2020 strategia ja YK:n kestävän kehityksen tavoitteet. Pilarin tulee rakentua jo olemassa olevien välineiden ja menetelmien varaan mainiten Euroopan työllisyysstrategian ja avoimen koordinaation menetelmän, sekä kehittää niitä.

Komiteat katsovat, että pilari kattaa yleisesti oikeat alat. Pilarin eri osa-alueilla EU:n toimivalta vaihtelee suuresti. Yhteisten periaatteiden kehittämisessä pitäisi löytää sopiva yksityiskohtaisuuden ja tarkkuuden aste, jotta periaatteet tarjoaisivat riittävästi ohjeistusta ohjaamatta kuitenkaan liikaa kansalliseen toimivaltaan kuuluvia valintoja. Komiteoiden mielestä sukupuolten tasa-arvo, sosiaaliturvan riittävyys, syrjimättömyys,

aktiivi ikäpolitiikka, työvoiman liikkuvuus, digitalisaation ja automaation vaikutukset, maahanmuuttajataustaisen henkilöiden integraatio, uudet työterveys- ja turvallisuusriskit sekä entistä tiiviimpien ja reilumpien sisämarkkinoiden turvaaminen ansaitsisivat enemmän näkyvyyttä. Vuoden 2016 vuotuisen kasvuselvityksen johtopäätöksissä on prioriteetteina mainittu myös keskittyminen työpaikkojen luontiin, jatkuva panostaminen koulutukseen, sosiaalisten investointien edistäminen sekä tehokas, vaikuttava ja riittävä sosiaalinen suojelu.

Komiteat korostavat, että monet pilarin sisältämistä asioista sisältyvät jo nykyisiin sitoumuksiin, menettelytapoihin ja rakenteisiin. Nykyiset välineet ja menettelytavat ovat osoittautuneet joustaviksi ja kykeneviksi saamaan aikaan muutoksia ilman näkemystä yhdestä oikeasta tavasta. Pilari tarjoaa mahdollisuuden kehittää ja vahvistaa nykyisiä välineitä sekä analysoida pullonkauloja, joista läpi pääsemiseksi tarvitaan täydennettäviä ja vahvistavia toimia, kuten hyvistä käytännöistä oppimista, yhteisten tavoitteiden ja viitearvojen määrittelyä sekä teemakohtaisia keskusteluja. Jäsenmaiden talouksien ja sosiaalisten tilanteiden erityispiirteet pitää ottaa huomioon pilariin sisältyvissä aloitteissa. Pilarin on kuitenkin oltava riittävän joustava, jotta siihen sisältyvien aloitteiden tarkistaminen, päivittäminen ja kehittäminen ovat mahdollisia, kun jäsenmaat edistyvät työllisyyden ja sosiaalisen kehityksen tulosten lähentymisessä.

Euroaluetta koskevien talouspoliittisten suositusten tulisi muiden politiikkavälineiden ohella heijastaa euroalueen tarpeita sosiaalisten oikeuksien pilariin sisältyvien tarpeellisten uudistusten edistämiseksi. Kaikkien toimijoiden tulee kunnioittaa virtaviivaista ja hyvin koordinoitua lähestymistapaa euroalueen suositusten käsittelyssä. Työllisyys- ja sosiaalipoliittisia näkökohtia on tarkasteltava TSTK-neuvoston kokoonpanossa. EU-maiden lähentyminen liittyy sekä talouskasvuun että sosiaalisen oikeudenmukaisuuden toteutumiseen. Työmarkkinoita, sosiaalista suojelua, kilpailukykyä ja veropolitiikkaa ei voi tarkastella vain eriytyneesti euroalueen sisällä. Siksi sosiaalisten oikeuksien pilariin tulisi pyytää mukaan kaikki jäsenmaat neuvoston vuoden 2013 lokakuun ja joulukuun päätelmien mukaisesti.

Sosiaalisen suojelun komiteassa jäsenmaiden näkemykset erosivat ylöspäin suuntautuvan konvergenssikäsitteen käytöstä. Monet jäsenmaat ilmaisivat huolensa siitä, ettei tulosten lähentyminen tai samankaltaistuminen saa käytännössä johtaa erilaisten sosiaalisen suojelun järjestelmien yhdenmukaistamispaineisiin, yhteisiin sitoviin standardeihin tai lainsäädännön harmonisoimiseen. Monet jäsenmaat Suomi mukaan lukien eivät myöskään kannattaneet komission ehdotukseen sisältyvää jakoa euromaiden ja EMU.n ulkopuolisten maiden välillä sosiaalisten oikeuksien pilariin osallistumisessa. Useat jäsenmaat katsovat myös, että komiteoiden kannan muodostaminen pilarin eri osa-alueiden sisältöön on vielä enneaikaista tässä vaiheessa konsultaatioprosessia. Jäsenmaiden erilaisten kantojen käsittely komiteassa oli läpinäkymätöntä. Lopputulos syntyi ilman, että kukin jäsenmaan näkemyksiä olisi erikseen käsitelty tai perusteltu komiteassa.

**EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely**

Tiedonannolla ei ole oikeusvaikutuksia. Mahdollisten tulevien toimenpiteiden oikeusperusta määritellään aikanaan.

**Käsittely Euroopan parlamentissa**

Komission tiedonanto on suunnattu myös Euroopan parlamentille.

**Kansallinen valmistelu**

Tiedonantoa on käsitelty eri EU-valmistelujaostoissa (EU25, EU26, EU27, EU28, EU29, EU30, EU33) huhti-kesäkuussa 2016.

**Eduskuntakäsittely**

Valtioneuvoston e-kirje 20.6.2016/E 59/2016 vp.

**Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema**

-

**Taloudelliset vaikutukset**

Tiedonannolla ei ole taloudellisia vaikutuksia. Komission mukaan aloite kytkeytyy Euroopan talous- ja rahaliiton syventämiseen.

**Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät**

Komission mukaan pilarin perustamiseen tähtäävä työ täydentää muuta käynnissä olevaa työtä talous- ja rahaliiton syventämiseksi ja antaa oman panoksensa Euroopan talous- ja rahaliiton tulevaisuudesta keväällä 2017 laadittavaan valkoiseen kirjaan

**Asiakirjat**

Komission tiedonanto koskien Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria COM (2016) 127 final + liite 1 (ensimmäinen alustava luonnos Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarista)

**Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot**

Johanna Hulkko, VNK, +385 40 350 0980, johanna.hulkko(at)vnk.fi
Markus Seppelin, STM, p. +358 295163217, markus.seppelin@stm.fi
Liisa Heinonen, TEM, +358 50 396 0605, liisa.heinonen(at)tem.fi
Pauliina Porkka, TEM, +358 2950 48278, pauliina.porkka(at)tem.fi
Pasi Korhonen, STM, +358 2951 63649, pasi.korhonen(at)stm.fi
Ville Korhonen, STM, +358 2951 63253, ville.korhonen(at)stm.fi
Jussi Huopaniemi, VM, +358 2955 30257, jussi.huopaniemi(at)vm.fi
Minna Polvinen, OKM, +358 295 330262, minna.polvinen(at)minedu.fi

**EUTORI-tunnus**

EU/2016/0739

**Liitteet**

**Viite**

LIITTEET

| | |
|---|---|
| Asiasanat | työllisyys- sosiaalipolitiikka- terveys- ja kuluttaja-asiat -neuvosto |
| **Hoitaa** | **STM, TEM** |
| Tiedoksi | EUE, OKM, OM, SM, UM, VM, VNK, YM |